

Zondag 12 januari 2020

Het brandoffer - Leviticus 1

Inleiding op de Schriftlezing

We gaan straks het eerste hoofdstuk van Leviticus lezen. Ik wil een preken-serie beginnen over dit derde boek van de bijbel. En dat is niet het makkelijkste bijbelboek.

Er zijn aardig wat mensen die het goede voornemen hadden om heel de bijbel te lezen en enthousiast de verhalen in Genesis lazen over de aartsvaders, vervolgens de bevrijding uit Egypte zoals je dat kunt lezen in Exodus, om vervolgens te verzanden in de wetten en regels van Leviticus.

Leviticus, de naam zegt het al, gaat over het werk dat de Levieten, de priesters mochten doen. Maar ook over de betekenis van de offers en de praktische uitwerking van Gods wet voor het leven in de woestijn. Toen het volk op weg was naar Kanaan, kreeg het bij de Sinai niet alleen de 10 geboden, maar instructies op allerlei gebied.

Wat mag je wel en niet eten? Hoe ga je zuiver om met relaties, met seks? Als je de HEER een offer wil brengen, of wat voor manier doe je dat dan? Wat moet je doen wanneer iemand jou onrecht heeft gedaan, of je zelf in de schuld staat bij een ander?

Allemaal vragen die je ook nu kunt hebben, al realiseer je je ook: we leven in een andere tijd. We leven niet in de woestijn en de komst van Gods Zoon doet ons anders kijken naar de offers.

En toch is God niet veranderd. En wil ik je uitdagen om door het lezen van Leviticus meer te ontdekken over het grote geheim dat jij als zondig mens toch in de aanwezigheid van de Allerhoogste mag komen.

Vanmorgen lezen we het eerste hoofdstuk. Dat gaat over het brandoffer. De eerste 7 hoofdstukken gaan over de offers. Het kernwoord van 8-10 is 'priester', dat van 11-15 '(on)rein), hfst 16 gaat over Grote Verzoending en 17-28 over een heilig leven in Gods dienst.

offer	1-7
priester	8-10
(on)rein	11-15
verzoening	16
heilig	17-28

Verkondiging

Met niet al te veel zin ben ik deze week begonnen aan Leviticus, maar het kreeg me steeds meer te pakken. Wat me raakt is dat je niet zomaar in Gods nabijheid bent en eerbied belangrijk is, maar dat hij er wel op uit is om bij mensen te wonen, heel dichtbij te komen.

1. God roept je

Het zit al in de eerste zin van het boek: “*De HEER riep Mozes en zei vanuit de Ontmoetingstent*” (1). In de Joodse traditie is het eerste woord de naam van het boek en in dit geval is dat het woord *Wayyiqra* (En hij riep).

Het is de HEER die Mozes roept vanuit de Ontmoetingstent, de tent waar het vorige bijbelboek Exodus mee eindigde. Al die regels en voorschriften in Leviticus staan niet op zichzelf, maar worden door God gegeven. De God die eerder al Abraham ‘riep’ en later het volk Israël uit Egypte.

Het initiatief ligt helemaal bij Hem! Het begint niet bij een Abraham die denkt: ‘laat ik eens een wereldreis gaan maken en alles wat me dierbaar is achterlaten’. En ook niet bij een volk in Egypte dat denkt: ‘misschien moeten we ons eens verzetten tegen de slavernij’. Nee, alleen omdat God mensen roept, op weg helpt, naar hun bestemming brengt.

Ik denk dat jij en ik snel denken vanuit onszelf als het gaat om geloven. Geloof ik wel voldoende? Ervaar ik God wel? Is God wel belangrijk voor mijn leven? Wat moet ik dan allemaal wel en niet doen? Is de kerk belangrijk voor mijn geloof? Als moderne mensen hebben we geleerd om vooral zelf vragen te stellen. En daar aansluiting bij te zoeken.

Zo geef ik catechisatie, zo zoek je de aansluiting bij vrienden en collega’s die niet geloven. En het is ook niet verkeerd om vragen te stellen. Maar het zoeken naar God kan ook nogal vermoeiend zijn. Heeft geloven in Hem ook niet te maken met gevonden *worden*, je *laten* redden, opnieuw geboren *worden*. Voordat jij van alles moet doen eerst maar eens zien dat God je al geroepen *heeft*.

God spreekt vanuit de ontmoetingstent tot Mozes. Aan het eind van Exodus was te lezen hoe die tent wordt vervuld met de aanwezigheid van de majesteit van de HEER. En dat doet hij nog steeds. Niet meer door een Ontmoetingstent of een tempel, maar door zijn heilige Geest. Hij woont met zijn Geest in ons!

Ik hoop dat je het ook zo gaat zien. Dat je hier vanmorgen in de kerk niet allereerst zit omdat het moet van je ouders, of voor je kinderen, of voor de vorm, of omdat de kerkenraad roept. Maar omdat je ergens diep in je hart aanvoelt dat er een God is die jou en ons uitnodigt om in zijn nabijheid te leven.

Ik wil jou erbij hebben, ik wil met jullie verder! Ik wil niet dat je jezelf verliest in de oneindige woestijn zonder grenzen. Met jou, met jullie, wil ik op weg. Door de woestijn heen op weg naar het beloofde land.

God roept je...

2. Blijf niet toekijken

Mozes krijgt van God te horen wat de Israëlieten moeten doen wanneer ze de nabijheid van God zoeken. Ook al begint het bij Gods roeping, je mag wel zelf de stap zetten richting God zelf.

Toen gebeurde dat door de offers. En dat waren er nogal wat. Er volgen in Leviticus 1-7 uitgebreide en precieze instructies. Het gekke is dat er niet eens gezegd wordt *waarom* de offers gebracht moeten worden. Het is vooral hoe je het moet doen.

Het was voor mij nog best een puzzel om uit te zoeken welke functie elk offer had.

Kort gezegd zou je dit kunnen zeggen: het brandoffer waar Leviticus 1 over gaat was het meest gebruikelijke offer. Voor je in Gods nabijheid kunt komen, moet er wel wat gebeuren. Als je gaat bidden moet je ook eerbiedig worden. Om te realiseren dat je niet zomaar even kunt praten met de God, de hemel niet kunt binnenstormen. De betekenis van het brandoffer dat je jezelf helemaal moest overgeven aan God en er verzoening nodig was om in zijn nabijheid te komen.

Brandoffer	1,3
Graanoffer "Spijsoffer"	2,1
Vredeoffer	3,1
Reinigingsoffer "Zondoffer"	4,3
Hersteloffer "Schuldoffer"	5,15

Het graanoffer was anders. Er werd geen dier geofferd, maar het was een offer van bloem en olie, van brood. Daarmee gaf je de HEER iets terug van wat je zelf gekregen had. Zoals we met dankdag de HEER danken voor zijn goede gaven en in de collectezak wat meer stoppen dan normaal.

Het vredeoffer was het offer om de verbondenheid met God te vieren. Na het sluiten van een verbond kon zo'n offer worden

gebracht. Iets daarvan proeven we straks ook in het avondmaal. Wat is het goed om Gods nabijheid te leven en dat ook met elkaar te ervaren. Bij het vredeoffer werd niet alles verbrand, maar een deel van het vlees gegeten door de priester en degene die het offer bracht.

Dan had je nog het reinigingsoffer en het hersteloffer. Het eerste was bedoeld om je te reinigen van een onopzettelijk veroorzaakte schuld. Het tweede als je iets had gedaan wat tegen God wetten inging en daardoor de rechten van Hem of een ander had geschaad. Er hoorde ook een bepaalde herstelbetaling bij met 20% extra vergoeding (5,16)

3. Kom dichterbij

Over deze offers gaat het in Leviticus 1-7. Daar valt heel veel over te zeggen, maar ik haal er 1 punt uit: niet alleen de priester had met deze offers te maken, ook de gewone gelovigen.

Je kon niet met je handen over elkaar gaan zitten en maar afwachten wat de dominee er deze zondag weer van bakte, maar je was zelf betrokken in de eredienst!¹

Want je moest zelf een dier kiezen van je kudde, het naar het heiligdom brengen, het doden, om het vervolgens verbrand te zien worden.

In onze manier van kerk-zijn kan je snel een toeschouwer zijn. Zeker wanneer je nog geen belijdenis hebt gedaan en vanmorgen toekijkt bij het avondmaal. Eigenlijk ook wel zo makkelijk... Maar ook als je wel belijdenis hebt gedaan, het is in de praktijk ook wel makkelijk om niet met huid en haar betrokken te zijn in de dienst aan God.

In de offerpraktijk van Israel was niet alleen de dominee aan het werk. Nee, ook jij was daarbij betrokken. Wat ben je bereid aan de HEER terug te geven? Welk deel van het dagelijks brood eet je zelf op, samen met een ander? Doe mee, blijf niet toekijken! De term 'offer' (*qorban*) is gebaseerd op een Hebreeuws woord dat 'dichtbij komen' betekent.²

Wat zou het goed en mooi zijn als we hier weer iets van gaan leren. Want hoe makkelijk is het om alleen te staan met je schuld, je schaamte? Het biechten zijn we verleerd, met problemen gaan we liever naar een coach in plaats van naar Gods heiligdom. En

1 Wenham, NICOT Leviticus, 55.

2 Morales, Who shall ascend, 124.

wat is ons gebed snel oppervlakkig.

Ik vind het moeilijk om de tijd te nemen, eerbiedig te worden. Liever ga ik mijn problemen zelf oplossen of ik zoek hulp van anderen. Maar afgelopen week heb ik ervaren hoe goed het is om het voor Gods aangezicht te brengen. En ik voelde me een klein en zondig mens. Maar wat is het dan ook bevrijdend om te denken dat dat ook echt zo is. Maar je dankzij Jezus toch in alle vrijmoedigheid alles aan God de Vader mag neerleggen.

Wees stil voor het aangezicht van God, want heilig is de HEER. Dat is de toon van Leviticus. En daar zitten 2 dingen in: afstand en nabijheid. Je loopt die ontmoetingstent niet zomaar bidden, want dat wordt je dood. Je kunt niet zomaar de hemel binnenstormen en God van alles verwijten, maar je mag wel in de ruimte van Gods genade en liefde gaan staan. Alleen omdat God zelf dichtbij gekomen is in Jezus, zijn Zoon. En nu nog steeds door zijn heilige Geest die je uitnodigt: kom dichterbij.

4. Hoe is het mogelijk?!

In het offerritueel moest degene die het dier kwam brengen zijn hand op de kop leggen. Hij moest er goed op duwen, er op leunen.³ Dat wilde niet zeggen dat de zonden werden overgedragen op het dier, maar betekende waarschijnlijk iets als: ‘Dit is mijn dier en het neemt mijn plaats in’⁴

En dan, zegt Leviticus 1,4 zal zijn offer worden aanvaard als ‘verzoening’. Het Hebreeuwse woord (*kipper*) staat voor ‘reiniging’ en ook voor ‘losgeld betalen’.⁵ Er vloeit bloed omdat er anders geen verzoening mogelijk is met God.

Het wil je erbij bepalen dat je vanuit jezelf niet goed genoeg ben om voor God te verschijnen. Niet dat God je niet uitnodigt om heel dichtbij Hem te leven. Maar dan moet je wel genezen worden van je trots, een ontzag voor God gaan leren wanneer je met de armen over elkaar gelooft, eerlijk gaan worden over schuld waarmee je een ander pijn hebt gedaan.

Daarvoor vloeide er bloed. Dat wil niet zeggen dat God een bloeddorstig God en uit op de dood, nee hij is juist uit op je leven. Bloed staat in de bijbel voor leven. En zo wilde Jezus ook zijn leven geven. Als lam van God om de zonden van de wereld weg

3 Wenham, 61.

4 Morales, 129.

5 Wenham, 59. / Studiebijbel OT heeft het over 3 betekenissen: bedekken, vrijkopen, afwissen (p.1172).

te dragen. Om daarmee te sterven voor jouw zonden. Waardoor je nu al je harstochten en begeerten aan het kruis mag slaan (Galaten, 5,24).

In het brandoffer werd heel het dier geofferd. Het getuigt van een radicale overgave aan de HEER. En zo heeft de Zoon van God zich ook helemaal kunnen overgeven aan de Vader. Stierf hij, maar bracht zijn dood juist het leven. Hoe is het mogelijk?!

Die verzoening staat centraal in het avondmaal vanmorgen. En ik wil je uitnodigen om het heel serieus te nemen. We noemen het ook wel het heilig avondmaal. Het is heilig omdat God je uitnodigt in zijn nabijheid te leven. En dat is niet normaal, maar het wonder van Gods genade.

Je hoeft niet te leunen op de kop van een offerdier, maar leun helemaal op wat Jezus heeft gedaan!

In de eredienst zoals beschreven in Leviticus staat God helemaal centraal. En zo is het ook in de eredienst van ons vanmorgen en in de eredienst van je leven. Het gaat om zijn eer en het belangrijkste in je leven is. Het offer van Jezus voor je zonden staat centraal.

En als je daaruit leeft, dan wordt je eigen leven ook steeds meer een (dank)offer voor God. Juist dat mag je aansporen om jezelf als een levend, heilig en God welgevallig offer in zijn dienst te stellen. Dat is de ware eredienst! (Romeinen 12,1). Niet een stier, een geit of een vogel, maar een toegewijd leven in zijn dienst. In hoe je omgaat met geld, je lichaam, je tijd, etc.

Leun op Hem en niet op je eigen krukken. Dan ligt de weg met God voor je open.

Amen

Liturgie Ablasserdam & Nieuw-Lekkerland

Votum en zegengroet

[ALB] Zingen Psalm 15: 1 / [NLL] Zingen Psalm 15: 1, 2

Gebed om ontferming [Tien woorden]

Zingen Psalm 30: 3

Gebed om verlichting door de heilige Geest

Lezen Leviticus 1 [NB! Eerst een inleiding op de Schriftlezing, zie hieronder]

Verkondiging

Zingen ‘Wees stil voor het aangezicht van God’: 1, 2 [GK06 Gezang 171]

Dankzegging en voorbede

Inzameling van de gaven

Viering avondmaal [Geen formulier]

Zingen Opwekking 369 [Door uw genade Vader, zie bijlage voor het moment]

- **Zingen Liedboek 912: 1, 2** [Neem mijn leven, laat het Heer – NB! Deze versie]
- **Zingen Liedboek 912: 3, 4**
- **Zingen Liedboek 912: 5, 6** [Wanneer er 3 tafels zijn]

[ALB] Zingen Psalm 66: 7 / [NLL] Zingen Psalm 66: 5, 7

Zegen